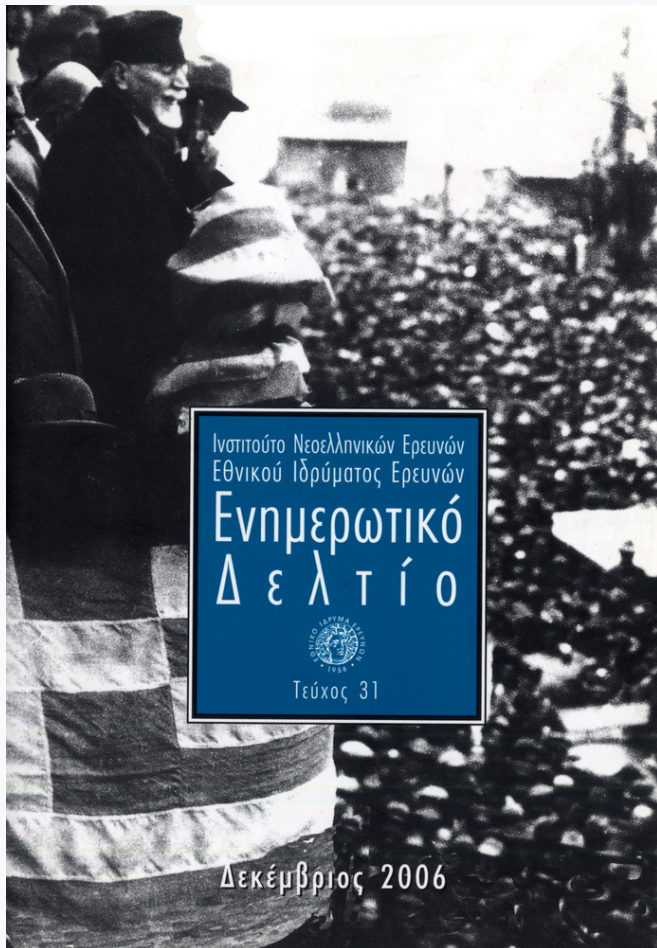

Ενημερωτικό Δελτίο

Τόμ. 31 (2006)

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

doi: [10.12681/news.44](https://doi.org/10.12681/news.44)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ. (2008). *Ενημερωτικό Δελτίο*, 31, 59–63. <https://doi.org/10.12681/news.44>

Τα Σεμινάρια του ΙΝΕ

Τα Σεμινάρια του ΙΝΕ συνεχίστηκαν και κατά το 2006, για έκτη συνεχή χρονιά. Πρόκειται για τις, καθιερωμένες πια, συναντήσεις της Παρασκευής, όπου τόσο μέλη του ΙΝΕ, όσο και επισκέπτες ερευνητές, παρουσιάζουν τις τρέχουσες έρευνές τους και συζητούν ζητήματα μεθοδολογίας, τεκμηρίωσης καθώς και τους προβληματισμούς που ανακύπτουν από την επεξεργασία και διαπραγμάτευση του κάθε ζητήματος που τους απασχολεί. Έτσι τα Σεμινάρια και οι συζητήσεις που γίνονται σε αυτά, στηρίζουν την έρευνα στις επιστήμες του ανθρώπου με άξονα τον επιστημονικό διάλογο που αποτελεί και μια βασική προϋπόθεσή της.

17 Μαρτίου 2006

Ιστορικά, φιλολογικά και λαογραφικά των Ελλήνων της Νότιας Ουκρανίας, 18ος-19ος αι. Ευγένιος Τσερνούκιν (Φιλοξενούμενος ερευνητής ΙΝΕ/ΕΙΕ / Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα ENTER),

31 Μαρτίου 2006

1. Από τον περιηγητισμό στους "ταξιδευτές" 1833-1933. Ένας αιώνας αναθεωρήσεων, αναζητήσεων και οραματισμών

Ομιλήτρια: Ιόλη Βιγγοπούλου (Ερευνήτρια ΙΝΕ/ΕΙΕ)

2. Πιλοτική εφαρμογή πληροφοριακού συστήματος περιηγητικής γραμματείας

Ιόλη Βιγγοπούλου (Ερευνήτρια ΙΝΕ/ΕΙΕ), σε συνεργασία με τον Γιάννη Παπαδόπουλο

12 Μαΐου 2006

Μεθοδολογία σύνταξης μιας εισαγωγής στη νεοελληνική λογοτεχνία για το ισπανόφωνο κοινό

Alicia Villar Lecumberri (Δρ. Κλασικής Φιλολογίας, Καθηγήτρια Νεοελληνικής Λογοτεχνίας / Αυτόνομο Πανεπιστήμιο της Μαδρίτης)

Συζητήτρια: Ουρανία Πολυκανδριώτη, Ερευνήτρια ΙΝΕ/ΕΙΕ

5 Ιουνίου 2006

Ottoman Historians and the Writing of Labor History: the Example of Coalminers in the late Ottoman Empire

Donald Quataert, Καθηγητής ιστορίας στο Πανεπιστήμιο του Binghamton, State University of New York

29 Σεπτεμβρίου 2006

Το έργο του Αριστοτέλη Π. Κουρτίδη
 Ουρανία Πολυκανδριώτη, Ερευνήτρια ΙΝΕ/ΕΙΕ

13 Οκτωβρίου 2006

Ιστορία των εννοιών: ιστοριογραφικές τάσεις και οργάνωση της έρευνας
 Αλεξάνδρα Σφοίνη, Ερευνήτρια ΙΝΕ/ΕΙΕ

**Σεμινάριο: Θέματα ιστορίας της πολιτικής σκέψης: Σεμιναριακές συζητήσεις
 με υποψήφιους διδάκτορες**

Υπεύθυνος: Πασχάλης Μ. Κιτρομηλίδης

Κατά το φθινοπωρικό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2006-2007 το σεμινάριο "Θέματα ιστορίας της πολιτικής σκέψης" επικεντρώθηκε σε παρουσιάσεις της θεματολογίας των διδακτορικών διατριβών των συμμετεχόντων σε αυτό. Η θεματολογία καλύπτει τόσο την ευρωπαϊκή όσο και τη νεοελληνική πολιτική σκέψη, στοιχείο που προσφέρεται σε επωφελείς συγκρίσεις και διευρύνσεις της προβληματικής των εργασιών.

Χρονικότητες

Υπεύθυνος: Σπύρος Ασδραχάς

Συνέχεια του Σεμιναρίου, η θεματική του οποίου περιγράφεται στο προηγούμενο **Ενημερωτικό Δελτίο** (αρ. 30, 2005, σ. 53).

Μεταπτυχιακό Σεμινάριο

Ιστορία της Ελληνικής Ιστοριογραφίας 18ος-20ός αι.

Υπεύθυνος: Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης, Διευθυντής ερευνών ΙΝΕ/ΕΙΕ

Συνεργάτες: Γιάννης Κουμπουρλής, ερευνητής ΙΝΕ/ΕΙΕ

**Δημήτρης Αρβανιτάκης, επιστημονικός συνεργάτης Μουσείου Μπενάκη
 Βαγγέλης Καραμανωλάκης, επιστημονικός συνεργάτης ΑΣΚΙ**

Το Σεμινάριο είναι ενταγμένο στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Πολιτική Επιστήμη και Ιστορία" του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου (κατεύθυνση "Νεότερη Ιστορία") και διεξάγεται κάθε Πέμπτη, 18.30-21.30, στο ΙΝΕ/ΕΙΕ, αίθουσα 511.

Το Σεμινάριο είναι οργανωμένο στη βάση εισηγήσεων από τον υπεύθυνο και τους συνεργάτες του. Η σειρά των εισηγήσεων έχει ως εξής:

α. Από τη Χρονογραφία στην κοσμική παγκόσμια ιστορία, 1750-1832 (Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης).

β. Ένα παράδειγμα τοπικής ιστοριογραφίας: Επανασιακή ιστοριογραφία, 18ος-19ος αι. (Δημήτρης Αρβανιτάκης).

γ. Η ελληνική εθνική ιστοριογραφία: Μ. Ρενιέρης, Γ. Πεντάδης-Δάρβαρης, Σπ. Ζαμπέλιος, Κ. Παπαρρηγόπουλος (Γιάννης Κουμπουρλής).

δ. Η ιστορική επιστήμη από τον Σπυρίδωνα Λάμπρο στον Απόστολο Βακαλόπουλο (Βαγγέλης Καραμανωλάκης)

ε. Η ελληνική μαρξιστική ιστοριογραφία στο πρώτο μισό του 20ού αιώνα: Γ. Σκληρός, Γ. Κορδάτος, Γ. Ζεύγος, Σ. Μάξιμος (Γιάννης Κουμπουρλής).

στ. Η ιστοριογραφία της Επανάστασης του 1821, 19ος-20ός αι. (Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης).

Τα Σεμινάρια της Ερμούπολης 2006

(Ερμούπολη Σύρου, 5 - 15 Ιουλίου 2006)

Τα "Σεμινάρια της Ερμούπολης 2006" διεξήχθησαν στην Ερμούπολη της Σύρου από την Τετάρτη 5 έως το Σάββατο 15 Ιουλίου 2006 στο κτίριο των Γενικών Αρχείων του Κράτους Νομού Κυκλάδων και στο Βιομηχανικό Μουσείο Ερμούπολης. Φέτος τα Σεμινάρια συμπλήρωσαν 22 χρόνια συνεχούς λειτουργίας στην πρωτεύουσα των Κυκλάδων και παρά την ηλικία τους δεν έχουν παρουσιάσει εμφανή σημάδια γήρανσης, καθώς η ζωντάνια, η ένταση και η διάρκεια των συζητήσεων, η μεγάλη συμμετοχή Ελλήνων και ξένων επιστημόνων από πολλούς κλάδους των ανθρωπιστικών σπουδών και οι θετικές εντυπώσεις με τις οποίες αφήνουν οι τελευταίοι την Ερμούπολη αποτελούν κοινή παραδοχή των συμμετεχόντων. Οι θεματικοί άξονες γύρω από τους οποίους περιστράφηκαν τα φετινά Σεμινάρια ήταν η οικονομία, η πληροφορική, η ιστορική και η αρχαιολογική έρευνα, η κοινωνιολογία και η πολιτική επιστήμη, η γεωγραφία και η ιστορία των επιστημών. Αναλυτικότερα:

Στις 5 και 6 Ιουλίου το Σεμινάριο ήταν αφιερωμένο στη μνήμη του λόγιου της Σύρου Μάρκου Φρέρη που πέθανε τον Ιανουάριο του 2006. Η πρώτη ενότητα του Σεμιναρίου είχε θέμα "Ο Μάκης Φρέρης και το Θέατρο στην Ερμούπολη" και οι ομιλητές Παύλος Σούρλας (Παν. Αθηνών), Μάνος Ελευθερίου (συγγραφέας), Δέσποινα Λούκου (ιστορικός), Αγγελική Πανταλέων (θεατρολόγος), Ανδρέας Τζίνης (φιλόλογος) αναφέρθηκαν στο έργο, την προσωπικότητα και την προσφορά του σημαντικού αυτού ανθρώπου στην πολιτιστική ζωή και ειδικότερα στα θεατρικά πράγματα της Σύρου. Την εκδήλωση χαιρέτησαν ο Διευθυντής του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Ερευνών καθηγητής Πασχάλης Κιτρομηλίδης και ο δήμαρχος Ερμούπολης Ιωάννης Δεκαβάλλας. Η δεύτερη ενότητα του Σεμιναρίου ήταν αφιερωμένη στην πολιτική και οικονομική ιστορία της Ερμούπολης κατά τον 19ο και 20ό αιώνα. Το δεύτερο σεμινάριο διεξήχθη από τις 6 έως τις 9 Ιουλίου

είχε θέμα: "Οικονομία της γνώσης και κοινωνία της πληροφορίας: διεθνείς τάσεις και ελληνική εμπειρία" και συζητήθηκαν οι διαστάσεις και οι βασικοί σταθμοί ανάπτυξης, η πολιτική και η στρατηγική της οικονομίας της γνώσης και της κοινωνίας της πληροφορίας, η ζήτηση και η προσφορά στον τομέα των επικοινωνιών και της τεχνολογίας. Το τρίτο Σεμινάριο διεξήχθη από τις 9 έως τις 10 Ιουλίου και είχε τίτλο "Ξενιτεμένες" ελληνικές αρχαιότητες: Αφειτηρίες και διαδρομές". Σε δύο συνεδρίες του σεμιναρίου παρουσιάστηκε η διασπορά των ελληνικών αρχαιοτήτων που έχουν απομακρυνθεί από τον τόπο εύρεσής τους και βρίσκονται σε μουσεία και συλλογές της Ελλάδας και του εξωτερικού και αναδείχθηκαν οι ιστορικές διαστάσεις του φαινομένου. Στη τελευταία συνάντηση του Σεμιναρίου έγινε προβολή του ντοκιμαντέρ του "Το κύκλωμα" όπου συγγραφές και σκηνοθέτης Ανδρέας Αποστολίδης παρουσίασε τη δουλειά του και ακολούθησε συζήτηση. Το τέταρτο σεμινάριο διεξήχθη στις 11 και 12 Ιουλίου και είχε θέμα "Η ελληνική δεκαετία του 1980, Κοινωνία, Πολιτική, Πολιτισμός. Μια επανεκτίμηση". Οι σύνεδροι στις ανακοινώσεις τους εξέτασαν όρους και έννοιες που αναδείχθηκαν ή σηματοδοτήθηκαν με νέο τρόπο στη δεκαετία του 1980, διαμορφώνοντας την πολιτική, κοινωνική και πολιτιστική της ταυτότητα. Το πέμπτο σεμινάριο διεξήχθη στις 13 Ιουλίου και ήταν αφιερωμένο σε ζητήματα ιστορίας της εργασίας, μέσα από το παράδειγμα της πόλης του Βόλου, κατά τον 19ο και 20ό αιώνα και οργανώθηκε από το Τμήμα Ιστορίας Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος Πυθαγόρας (ΕΠΕΑΕΚ II). Το έκτο σεμινάριο διεξήχθη στις 14 και 15 Ιουλίου με τίτλο "Ο χώρος στην αριστερή σκέψη" και ήταν αφιερωμένο στην έννοια του χώρου και στην πρόσηψή της. Τέλος από 10 έως 12 Ιουλίου διεξήχθη στο Βιομηχανικό Μουσείο Ερμούπολης σεμινάριο με τίτλο "Ριζοσπαστικές προσεγγίσεις στις επιστήμες και στην εκπαίδευση" με ευρεία σχετική θεματολογία.

Το πλήρες πρόγραμμα των Σεμιναρίων με τους ομιλητές και τους τίτλους των ανακοινώσεων βρίσκεται αναρτημένο στην ηλεκτρονική σελίδα του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών: <http://www.eie.gr>.

Συνάντηση

"Ξενιτεμένες" ελληνικές αρχαιότητες: Αφειτηρίες και διαδρομές
(Σεμινάρια της Ερμούπολης, 9-10 Ιουλίου 2006)

Στις 9 και 10 Ιουλίου 2007 στο πλαίσιο των "Σεμιναρίων της Ερμούπολης 2006" πραγματοποιήθηκε στη Σύρο συνάντηση με τίτλο "Ξενιτεμένες" ελληνικές αρχαιότητες: Αφειτηρίες και διαδρομές. Στόχος της συνάντησης ήταν η ανταλλαγή προβληματισμών και απόψεων σε θέματα που σχετίζονται τόσο με τις συνθήκες απομάκρυνσης των αρχαιοτήτων από τον τόπο εύρεσής τους, όσο και με τον εντοπισμό των αντικειμένων αυτών.

Ο θαυμασμός και η αγάπη για τις αρχαιότητες, η χρήση τους ως συμβόλων κύρους και επίδειξης, το κυνήγι του κέρδους, η έλλειψη τοπικών Αρχαιολογικών Μουσείων σε

συνδυασμό με την αδυναμία εξεύρεσης χώρων φύλαξης που δημιούργησε ο πολλαπλασιασμός των ευρημάτων, αλλά κυρίως τα κενά των σχετικών νομοθετικών ρυθμίσεων του ελληνικού κράτους από τον καιρό ακόμη της ίδρυσής του, είναι μερικές από τις τόσο αντιφατικές πιέσεις που οδήγησαν στο ίδιο αποτέλεσμα, την απομάκρυνση δηλαδή των αρχαιοτήτων από τον τόπο εύρεσής τους. Τις τελευταίες δεκαετίες η παράνομη διακίνηση αρχαιοτήτων, παρά την εφαρμογή αυστηρότερων νομοθετικών ρυθμίσεων, συνεχίζει να βρίσκεται σε άνοδη, τόσο στις περιοχές όπου βρίθεται η αρχαιοκαπηλική δραστηριότητα όσο και στους τόπους υποδοχής των παράνομα εξαγόμενων αρχαιοτήτων.

Τα τελευταία χρόνια το ελληνικό κράτος έχει αποδουθεί σε έναν αγώνα για την επιστροφή των Ελγινείων μαρμάρων. Από την άλλη όμως πλευρά δεν έχει επιδείξει ενδιαφέρον ώστε να καταγραφεί το σύνολο των "ξενιτεμένων" ελληνικών αρχαιοτήτων που εκτίθενται ή φυλάσσονται σε κρατικά Μουσεία και ιδιωτικές συλλογές του εσωτερικού και κυρίως του εξωτερικού, ώστε να συγκροτηθεί ένα συνεκτικό σώμα πληροφοριών.

Η συνάντηση της Ερμούπολης κινήθηκε σε δύο θεματικούς άξονες. Ο πρώτος αφορούσε τα ίδια τα αρχαιολογικά τεκμήρια που βρίσκονται σήμερα μακριά από τον τόπο εύρεσής τους και τις πρώτες απόπειρες καταγραφής τους, οι οποίες έχουν αρχίσει ήδη να πραγματοποιούνται. Στο πλαίσιο της ενότητας αυτής ο Αλέξανδρος Μάντης ανέλυσε το ζήτημα της επιστημονικής διαχείρισης της διασποράς των ελληνικών αρχαιοτήτων και συνόψισε την προβληματική, τη μεθοδολογία και το έργο ομάδας αρχαιολόγων που τα τελευταία χρόνια ασχολείται με την καταγραφή των εκπατρισμένων αρχαιοτήτων. Ακολούθως, τρεις αρχαιολόγοι, που μετέχουν στην παραπάνω ομάδα, ανέπτυξαν τα πορίσματα της έρευνας που έχει πραγματοποιηθεί σε συγκεκριμένες περιοχές. Η Στέλλα Ραφτοπούλου παρουσίασε τις αρκαδικές και λακωνικές αρχαιότητες που έχουν εντοπιστεί μακριά από τον τόπο εύρεσής τους, η Κάτια Σπορν τα έργα κρητικής τέχνης εκτός Κρήτης και η Αθηνά Χατζηδημητρίου τις αντίστοιχες ευβοϊκές αρχαιότητες.

Στη δεύτερη θεματική ενότητα επιχειρήθηκε να ανιχνευθεί η ιστορική διάσταση του φαινομένου. Ο Γιώργος Τόλιας μίλησε για τη νοστοροπία, τις αντιλήψεις και τις πρακτικές που ακολούθησαν αρχαιοδίφες και συλλέκτες αρχαιοτήτων από τον 15ο έως τον 19ο αιώνα. Η Αλίκη Ασβεστά παρουσίασε την ιστορία, τις διαδρομές και τις περιπέτειες δύο αγαλμάτων από την εύρεσή τους στον Μαραθώνα μέχρι την απόκτησή τους από το Μουσείο του Λούβρου. Η Σοφία Ματθαίου επικεντρώθηκε στην προσωπικότητα του Στέφανου Κουμανούδη και ιδιαίτερα στη στάση του απέναντι στους Ευρωπαίους οι οποίοι είχαν αναπτύξει αρχαιολογικές δραστηριότητες στο Ελληνικό κράτος κατά το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα. Τέλος, η Χριστίνα Μερκούρη παρουσίασε το νομικό πλαίσιο που διείπε τις εξαγωγές αρχαιοτήτων στην ελληνική επικράτεια κατά τον 19ο και στις αρχές του 20ού αιώνα.

Η συνάντηση ολοκληρώθηκε με την προβολή του βραβευμένου ντοκιμαντέρ του Ανδρέα Αποστολίδη "Το κύκλωμα". Μετά την προβολή ακολούθησε συζήτηση με τον σκηνοθέτη ο οποίος ανέπτυξε τις αφετηρίες του προβληματισμού που τον οδήγησαν στη μακρόχρονη ενασχόλησή του με το θέμα και τις δύσκολες συνθήκες διεξαγωγής της έρευνας.